

**ДЕРЖАВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
веною радою ДТЕУ
02 лютого 2022 року
(протокол № 1, п. 6)

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ДТЕУ
від 03 лютого 2022 р. № 45

**КОНЦЕПЦІЯ
ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ «ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ»**

Загальні положення

Концепція внутрішнього забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії (далі – Концепція) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (Системи управління якістю Державного торговельно-економічного університету).

Концепцію розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» зі змінами Постановою Кабінету Міністрів України № 283 від 03 квітня 2019 р., інструкцій МОН України, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*), ДСТУ ISO 9001:2015, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти та інших нормативно-правових актів.

Концепція покликана слугувати основою для оцінки якості та вдосконалення підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» в Державному торговельно-економічному університеті (далі – ДТЕУ, Університет).

Внутрішнє забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії полягає в тому, що:

1. Освітньо-наукові програми підтримуються внутрішніми механізмами контролю якості, які забезпечують дотримання офіційно прийнятих внутрішніх, а також зовнішніх стандартів якості / інструкцій та правил.

2. Освітньо-наукові програми підлягають періодичному перегляду, що дозволяє оновлювати та удосконалювати їх.

3. Концепцію створено для моніторингу, оцінки та підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» (наукових досліджень, освітнього процесу, ефективності та справедливості остаточної оцінки).

1. Організаційні заходи

1.1. Організаційна структура підготовки докторів філософії включає наукових, науково-педагогічних та адміністративних працівників, які успішно керують та координують її діяльність (додаток).

1.2. Для забезпечення академічної дисципліни здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» існують правила, які є зрозумілими та доступними для них, їх наукових керівників, гарантів програм, науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес, завідувачів кафедр.

1.3. Умови, права та обов'язки Університету і здобувача, відповідальність сторін та вирішення спорів чітко визначені у договорі про підготовку здобувача вищої освіти ступеня «доктор філософії».

1.4. Прозорість очікувань та обов'язків учасників освітньо-наукового

процесу висвітлено у Довіднику здобувача вищої освіти ступеня «доктор філософії».

1.5. Для аспірантів та їх керівників існують чітко визначені процедури, які документально оформлені, у вигляді опублікованих внутрішніх Стандартів вищої освіти та Положень і публічно представлені на офіційному сайті ДТЕУ.

1.6. Освітній процес в аспірантурі розпочинається з зустрічі ректора, проректора з наукової роботи, деканів, завідувачів кафедр, гарантів освітньо-наукових програм, наукових керівників, співробітників відділу аспірантури і докторантури зі здобувачами вищої освіти ступеня «доктор філософії». На зустрічі обговорюються питання: загальних умов навчання в аспірантурі, проведення наукових досліджень; права і обов'язки учасників освітньо-наукового процесу; моніторинг виконання та процедури розгляду дисертаційних робіт; створення об'єктів інтелектуальної власності та їх захист; визначення неправомірних результатів дослідження; дотримання академічної доброчесності та не допущення плагіату; нормативні документи, які регулюють підготовку здобувачів.

1.7. Університет відслідковує кар'єрний ріст випускників аспірантури через Центр розвитку кар'єри.

1.8. Університет запроваджує і сприяє незалежним та офіційним процедурам розгляду скарг та апеляцій, які є чесними, зрозумілими для всіх учасників освітньо-наукового процесу.

2. Дослідницьке середовище

2.1. Дослідницька інфраструктура ДТЕУ включає сучасне технічне та програмне забезпечення, у тому числі спеціалізоване, вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, бібліотек, інформаційних фондів університету. В університеті функціонують: Науково-дослідний фінансовий інститут, бізнес-інкубатор, Центр трансферу технологій, Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених, лабораторія дистанційного навчання, спеціалізовані лабораторії, які забезпечують належне проведення наукових досліджень та якісне надання освітніх послуг.

2.2. Наукове керівництво аспірантами та забезпечення освітнього процесу здійснюють висококваліфіковані наукові та науково-педагогічні працівники.

2.3. Завідувачі кафедр, наукові керівники, керівники груп забезпечення спеціальностей (гаранти освітньо-наукових програм) та відділ аспірантури і докторантури здійснюють постійний моніторинг успішності аспірантів, якості надання освітньо-наукових послуг та виконання індивідуальних планів (індивідуальний навчальний план, індивідуальний план наукової роботи) аспірантами.

2.4. В університеті створені необхідні умови для розвитку особистих і професійних навичок.

2.5. Усі учасники освітньо-наукового процесу дотримуються Етичного кодексу здобувача вищої освіти ДТЕУ.

3. Політика прийому та критерії

3.1. Правилами прийому до аспірантури та докторантури, які розробляються щорічно Приймальною комісією ДТЕУ відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України чітко визначено порядок конкурсного відбору та процедуру допуску до вступних екзаменів.

3.2. Прийом на навчання здійснюється в межах ліцензованого обсягу за спеціальностями відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266.

3.3. До вступних випробувань на конкурсній основі допускаються особи, які здобули ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста та вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому.

3.4. При рівності набраних балів на вступних випробуваннях перевага надається здобувачу, який має наявні наукові результати, публікації у наукових виданнях з обраної спеціальності.

3.5. Процедура відбору до аспірантури є відкритою, прозорою, рішення щодо зарахування є колегіальним і оприлюднюється на веб-сайті Університету, як правило, в день прийняття, але не пізніше дня, наступного після прийняття.

3.6. До роботи предметних комісій залучаються науково-педагогічні працівники, які є фахівцями з даної предметної спеціалізації, мають вагомий напрацювання за певним напрямом наукового дослідження.

3.7. Особа, яка подає для вступу до аспірантури диплом, що виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими особами. Зарахування такого вступника здійснюється в разі успішного складення ним вступних випробувань та прийняття вченою радою ДТЕУ рішення про визнання його диплома.

4. Освітньо-наукова програма

4.1. В Університеті розроблено та отримано ліцензії на 15 освітньо-наукових програм, що визначають систему освітніх компонентів у межах спеціальності, вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії.

4.2. Мета освітньо-наукової програми – забезпечити особу, яка навчається, поглибленими знаннями, уміннями, навичками та іншими компетентностями, достатніми для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а

також проведення наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

4.3. Освітньо-наукова програма включає не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікації: здобуття глибинних знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями; набуття універсальних навичок дослідника; здобуття мовних компетентностей.

Наукова складова передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

4.4. Освітньо-наукова програма відповідає вимогам Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (внутрішнього

щодо: обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; переліку компетентностей, якими повинен володіти здобувач; нормативного змісту підготовки здобувачів, сформульованого у термінах результатів навчання; форм атестації здобувачів вищої освіти; вимог до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

4.5. Здобувач має можливість вибору навчальних дисциплін у межах, передбачених освітньою складовою відповідної освітньо-наукової програми та навчальним планом, в обсязі, що становить не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

4.6. Освітня складова передбачає поєднання самостійного навчання з обов'язковим відвідуванням лекційних, практичних, лабораторних занять, наукових семінарів. Наукові дослідження проводяться під керівництвом висококваліфікованого фахівця, який має ступінь доктора наук (як виключення доктора філософії).

4.7. Здійснюється постійна підтримка аспіранта з метою якісного і вчасного проведення наукового дослідження шляхом систематичного планування його роботи, включаючи планові консультації з науковим керівником; підвищення кваліфікації; тренінги, семінари; участь у виконанні науково-дослідних робіт тощо.

4.8. В Університеті здійснюється підтримка аспірантів щодо участі їх у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, міжнародними та національними державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

4.9. Критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення освітньо-наукових програм ДТЕУ формуються як у результаті зворотнього зв'язку з науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками, партнерами та іншими стейкхолдерами, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства.

4.10. Оновлені освітньо-наукові програми є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

системи управління якістю ДТЕУ, включаються до Інформаційних пакетів ЄКТС, які щорічно оприлюднюються на офіційному сайті ДТЕУ.

5. Керівництво науковою роботою здобувача

5.1. Науковий керівник, який призначається з числа наукових або науково-педагогічних працівників зі ступенем вищої освіти доктор наук (як виключення доктор філософії) здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед вченою радою Університету за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

5.2. Рішенням вченої ради ДТЕУ аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

5.3. Надання дозволу докторам філософії здійснювати наукове керівництво здобувачами вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні приймає вчена рада Університету за пропозиціями від вчених рад факультетів. Критеріями для надання наукового керівництва є: наукові праці (не менше десяти) (є автором або співавтором), опубліковані після захисту дисертації у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше трьох публікацій у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science та інші; керівництво науково-дослідною роботою або участь у їх виконанні.

5.4. Вчена рада Університету на підставі заяви аспіранта, рішень кафедри та вченої ради факультету може прийняти рішення про зміну наукового керівника, як виняток.

6. Порядок моніторингу результатів навчання здобувача

6.1. Загальне керівництво та моніторинг результатів навчання аспірантів здійснює призначений в установленому порядку гарант освітньо-наукової програми, який є доступним для спілкування з аспірантами і забезпечення зворотного зв'язку з ними.

6.2. Двічі на рік проводиться обговорення успішності та результатів наукового дослідження здобувачів на засіданнях кафедр та вчених радах факультетів. За результатами розгляду приймається рішення щодо подальшого навчання здобувача в аспірантурі.

6.3. Процедура моніторингу результатів виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи здобувача із залученням наукового керівника, завідувача кафедри, рецензентів від кафедри закріплена у Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Державному торговельно-економічному університеті, затвердженого Вченою радою Університету від 02 лютого 2022 року (протокол № 1) та Положенні про оцінювання результатів навчання студентів та аспірантів, затвердженого Вченою радою Університету від

02 лютого 2022 року (протокол № 1), які публічно представлені на офіційному сайті ДТЕУ. Результати обговорення на засіданні кафедри та вченої ради факультету оформлюються відповідними протоколами, які зберігаються в особовій справі здобувача у відділі аспірантури і докторантури.

6.4. Здобувач надає дисертаційну роботу на розгляд завідувача кафедри та рецензентів після її завершення (або запланованого етапу виконання) та з дозволу наукового керівника.

6.5. Процедура розгляду спірних питань пов'язаних з виконанням наукового дослідження аспірантом, моніторингу його результатів, нагляду за його виконанням, визначена в ДП 8.7-01 ДТЕУ «Контроль невідповідностей» та Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти ДТЕУ, затвердженим вченою радою Університету від 02 лютого 2022 р. (протокол № 1). Аспірант може оскаржити формальне рішення в установленому порядку.

7. Остаточна оцінка

7.1. Результатом навчання в аспірантурі є написання дисертаційної роботи, яка є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку. Якість написання дисертаційної роботи, дотримання академічної доброчесності є основою для присудження ступеня вищої освіти доктора філософії.

7.2. Дисертаційна робота повинна бути оформлена згідно з Наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 №40.

7.3. Процедура та терміни публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні кафедри, що реалізує відповідну освітньо-наукову програму, захисту в спеціалізованій вченій раді чітко визначені в Положенні про порядок атестації аспірантів та докторантів у ДТЕУ, затвердженого вченою радою Університету від 02 лютого 2022 року, протокол № 1.

7.4. До експертизи та обговорення дисертаційної роботи на засіданні кафедри залучаються висококваліфіковані працівники кафедри – кандидати (доктори філософії) та доктори наук, у разі потреби до числа рецензентів можуть бути залучені фахівці інших кафедр ДТЕУ. Процедура відбору, затвердження та призначення рецензентів чітко визначена в Положенні про порядок атестації аспірантів та докторантів у ДТЕУ.

7.5. Результатом обговорення дисертації є висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який підписується головою кафедр.

7.6. Позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації є підставою для утворення разової спеціалізованої вченої ради (за письмовою заявою здобувача про її утворення до вченої ради університету).

7.7. Ступінь вищої освіти «доктор філософії» присуджується за результатами публічного захисту дисертаційної роботи з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачем рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. захист здійснюється публічно на засіданні разової спеціалізованої вченої ради ДТЕУ.

7.8. До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) фактів порушення академічної доброчесності є підставою для відмови у присудженні відповідного ступеня вищої освіти.

7.9. Здобувач може оскаржити результати експертизи в установленому порядку.